

Nr 3.

Av herr **Johansson** i Stockholm m. fl., angående uppsägning av överenskommelsen av den 30 juni 1948 om ekonomiskt samarbete mellan Sverige och Amerikas Förenta Stater, m. m.

I motioner vid 1948 års riksdag, nr 420 och 436 i första kammaren och nr 588, 611 och 628 i andra kammaren, ha undertecknade m. fl. anfört en rad skäl, varför Sverige enligt vår mening icke borde ha anslutit sig till den s. k. Marshallplanen och till de överenskommelser, som träffats i detta sammanhang. Redan i ingressen till 1948 års amerikanska lag om Marshallplanen utsäges klart, att planen bl. a. avser att »främja USA:s nationella intressen och dess utrikespolitik». I de anförda motionerna fastslås att planen är ett uttryck för den amerikanska storfinansens strävan till världsherravälde. Den är riktad mot arbetarklassens socialistiska strävanden och avser att bevara och återupprätta monopolkapitalets herravälde och konservera de samhällsförhållanden, som leda till fascism och krig. Genom anslutning till planen inkapslas Sverige i en blockbildning riktad mot Sovjetunionen och folkdemokratierna, där gränserna mellan ekonomi och politik bli allt svårare att upptäcka och där de militära konsekvenserna redan stå på dagordningen.

Redan på ett tidigt stadium förklarade den amerikanske krigsministern Forrestal den 15 januari 1948, att det amerikanska försvarsdepartementet skulle »samordna de 16 mottagarländernas försvarskrafter». Marshallplanen är en del av den politiska, ekonomiska och militära blockbildning, som även kommit till uttryck i Trumandoktrinen, Väst-Unionen och i den planerade Atlantpakten, med vilken de nordiska förhandlingarna om militärt samarbete stå i tydligt sammanhang.

I de anförda motionerna hävdas att Sverige genom anslutning till Marshallorganisationen frivilligt begränsat sin självbestämmanderätt. Främmande makter få rätt till inblandning i Sveriges ekonomiska politik och i vår handel med länder utanför Marshallblocket. I enlighet med Marshallavtalet mellan U. S. A. och Sverige har en främmande kontrollkommission redan installerat sig på svenskt territorium. Sverige har åtagit sig en rad ensidiga förpliktelser. Sveriges export och import skola i högre grad än före kriget inriktas på dollarländerna och länderna i Marshallblocket. Genom att vi avhända oss en del av våra möjligheter på de krisfria marknaderna ökas den svenska industriens och näringslivets kris känslighet och förvärras vårt

läge, när depressionen och krisen komma. Den i Marshallrapporten och fyraårsplanen skisserade produktionsökningen kommer icke de arbetande massorna till godo. Fyraårsplanen har tvärtom medfört lönestopp, reformstopp, skärpt byggstopp och uppskov med ikraftträdande av redan beslutade reformer.

I full vetskap om att Sverige band sig vid en överenskommelse utan att känna de närmare konsekvenserna, beslöt 1948 års riksdag anslutning till Marshallorganisationen, till det bilaterala avtalet mellan Sverige och Förenta staterna samt till överenskommelsen om de intereuropeiska betalningarna och compensationerna.

Sedan dess har nyval ägt rum till andra kammaren. Ökad erfarenhet har vunnits, som ytterligare bestyrker vår uppfattning om Marshallpolitikens vådor.

Förenta staternas president har nyss beordrat samtliga departement och regeringsorgan att koordinera den ekonomiska och militära hjälpen till utlandet, så att kongressen skall kunna fatta beslut i klump och icke styckvis. Marshallplanen skall koordineras med Atlantpakten och andra förpliktelser, som USA har eller kommer att åta sig. Detta visar ännu tydligare, hur intimt den ekonomiska Marshallplanen sammanknutits med skapandet av ett militärt Atlantblock för kommande krig.

I de stater, där man har den längsta erfarenheten av Marshallplanen, i Frankrike, Italien och Belgien, har arbetslösheten avsevärt ökats genom planens verkningar. De inhemska industrierna få icke tillräckligt med råvaror och ha svårt att konkurrera med de amerikanska färdigprodukter, som översvämma marknaden. I Sverige märka vi de första tecknen till en liknande utveckling.

Föreställningen att Marshallplanen är en »generös amerikansk hjälpaktion för att öka välståndet i Europa» motsäges på ett drastiskt sätt av den första rapporten om planeringen på lång sikt från Rådet för ekonomiska europeiska samarbetsorganisationen. Rapporten visar att det inte finns någon egentlig plan och att de enskilda ländernas utkast till planer icke äro realistiska eller hållbara. Krisen i dessa länder är djupare än man tidigare insett, och den inledda utvecklingen kan när som helst avbrytas av en ny depression. Parisorganisationen kräver därför »fundamentala förändringar i regeringarnas politik», vilka alltså dikteras utifrån och vilka Sveriges statsminister redan förklarat sig redo att verkställa. Importen skall skäras ned och rigorösa åtgärder skola vidtagas för ytterligare åstramning av lönepolitiken och begränsning av massornas köpkraft. Frågan om nedskrivning av den svenska valutan i förhållande till dollarn ställes på dagordningen. De arbetande massornas läge försämras ytterligare, medan det kapitalistiska vinstbegäret får friare tyglar. Även om den planerade produktions- och exportökningen kunde genomföras 100-procentigt, vilket

rådet betvivlar, även om den icke avbrytes av någon depression eller kris och även om produktionen per arbetstimme skulle ökas med 15 procent, kommer levnadsstandarden i Marshallländerna ännu år 1952 att ligga avsevärt under förkrigsnivån! De europeiska ländernas dollarunderskott kommer alltjämt att räknas i miljarder, och krishotet kommer att vara lika olycksbådande. De uppoffringar som de arbetande massorna enligt planen skola ålägga sig komma alltså icke att resultera i ökad trygghet eller ökat välstånd.

Denna utveckling i Marshallländerna står i bjärt kontrast till utvecklingen i de krigshärjade länder i östra och sydöstra Europa, där man utan Marshallhjälp, genom en social och ekonomisk omdaning mobiliserat det egna folkets resurser och redan på en rad områden uppnått och överträffat förkrigsnivån och enligt planerna 1952 kommer att ha nått långt därutöver, både i fråga om produktionssiffrorna, reallönerna och övriga levnadsbetingelser. Erfarenheten visar således, att återuppbygge och nybygge gå fortast och att välståndet stegras snabbast i de länder, där man icke följer amerikanska diktat utan utnyttjar de egna resurserna i fri samverkan och fritt handelsutbyte med andra länder.

Utträde ur Marshallorganisationen är en förutsättning för att vårt land skall kunna återvinna sin fria beslutanderätt och sina möjligheter att stå utanför den militära blockbildningen. Vi få friare händer i vår handelspolitik och komma att stå bättre rustade mot en kommande kris, som Marshallorganisationens åtgärder snarare komma att påskynda än förhindra.

Med hänvisning till ovanstående hemställa vi,

att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Sverige i enlighet med artikel 1 mom. 2 uppsäger överenskommelsen av den 30 juni 1948 angående ekonomiskt samarbete mellan Sverige och Amerikas Förenade Stater samt i enlighet med artikel 27 i konventionen angående europeiskt ekonomiskt samarbete av den 8 maj 1948 uppsäger konventionens tillämpning på Sverige.

Stockholm i januari 1949.

Gustav Johansson.

H. Hagberg.

Fritjof Lager.
